

MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

Veteriner Fakültesi Yerel Etik Kurul Çalışma Yönergesi

Amaç ve Kapsam

MADDE 1- (1) Bu yönergenin amacı Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesinde yapılacak olan eğitim-öğretim, deneysel ve test amaçlı olarak kullanılacak tüm deney hayvanlarının uygun koşullarda barındırılmaları, üretilmeleri, dış ortandan izole edilmeleri, üretici veya kullanıcı kuruluşlara nakledilmeleri, bilimsel deneylerde gözlem ve işlemlerle ilgili tüm süreçlerde etik bakımdan kabul edilebilir uygulamaların sınırlarını belirlemek ve araştırma önerilerini bu açılarından incelemek üzere oluşturulacak ‘Yerel Etik Kurulu’ nun kuruluş ve çalışma esaslarına, planlanan tüm tıbbi ve cerrahi işlerin sunulmasına, deneysel araştırma önerilerinin incelenmesine, uygulanmalarına izin verilmesine, onaylanmış protokole uygun olarak yapılmasının izlenmesi ve gerektiğinde sonlandırılmasına ilişkin esasları belirlemektir.

MADDE 2- (1) Bu yönerge, Hayvan Hakları Evrensel Bildirgesi, Deneysel ve Diğer Bilimsel Amaçlarla Kullanılacak Vertebralı Hayvanların Korunması Hakkındaki Avrupa Konvansiyonu kararları, Yaban Hayvanlarının Kullanıldığı Çalışmalarda Nesli Tükenmekte Olan Yabani Hayvan ve Bitkilerin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme (CITES), 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu, Deneysel ve Diğer Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Deney Hayvanlarının Korunması, Deney Hayvanlarının Üretim Yerleri ile Deney Yapacak olan Laboratuvarların Kuruluş, Çalışma, Denetleme, Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik ile Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmeliklerde yer alan kural ve ilkelere uygun olarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Yönergede geçen sözcük ve terimlerden ;

Üniversite : Mehmet Akif Ersoy Üniversitesini,
Rektör : Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Rektörünü,
Senato : Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Senatosunu,
Dekan : Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanını,
Etik Kurul : Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Yerel Etik Kurulunu,
Başkan : Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Yerel Etik Kurulu Başkanını,
ifade eder.

Kurulun Oluşumu

MADDE 4- (1) Kurul üyeleri; deney hayvanları çalışması konusunda deneyimli Veteriner Fakültesi öğretim üyeleri arasından bir başkan ve 4 öğretim elemanı olmak üzere toplam 5 üye Veteriner Fakültesi Dekanının teklifiyle Rektör tarafından atanır veya görevlendirilir.

MADDE 5- (1) Kurul üyelerinin görev süresi 4 (dört) yıldır. Görev süresi biten üye yeniden atanabilir veya onay ile görevlendirilebilir. Başkanın olmadığı durumlarda en kıdemli öğretim üyesi başkana vekalet eder.

(2) Bir takvim yılı içerisinde izinsiz ve mazeretsiz olarak üst üste üç toplantıya katılmayan üyenin üyeliği kendiliğinden düşer. Üyelik sıfatının ölüm, emeklilik, ayrılma gibi herhangi bir nedenle sona ermesi veya üyeliğin düşmesi halinde, yerine aynı usul ve kalan süreyi tamamlamak üzere ayrılan üyenin niteliklerini taşıyan yeni bir üye seçilir.

Kurulun Görev ve Sorumlulukları

MADDE 6- (1) Kurul, görevlerini 1 inci madde çerçevesinde yerine getirir. Bu amaçla;

a) Fakülte bünyesindeki Deney Hayvanları Ünitesinde üretilen ve bakılan deney hayvanlarının sağlıklı ve bilimsel standartlara uygun koşullarda yaşamalarını sağlamak, deneylerin yapıldığı labaratuvar koşullarının ve ekipmanın etik yönden uygun olup olmadığını denetlemek, uygun görmediği durumlarda deney hayvanı kullanılmasını engellemek ve bu konuda gerekli tedbirleri alarak denetimleri yapmak,

b) Üniversite mensuplarınca deney hayvanı kullanılarak yapılacak eğitsel ve bilimsel çalışmaların belirlenen ilkeler doğrultusunda değerlendirmesini yapmak, uygun görülen çalışmalarda kullanılmak üzere hayvan tahsis etmek,

c) Deney hayvanları üzerinde yapılacak işlemlerin onaylanmış protokole uygun olarak yapılmasını sağlamak, gerektiğinde sonlandırılmasına karar vermek,

ç) Deney hayvanı ile çalışacak personelin gerekli eğitimi almasını sağlamak, bu amaçla sertifika programları düzenlemek ve deney hayvanları sertifikası olmayanların hayvan deneyleri yapmasını engellemek,

İşleyiş

MADDE 7- (1) Aşağıda belirtilen çalışmalarda Etik Kurul'un onayının alınması zorunludur.

a) Her türlü araştırma projesi, tez (uzmanlık, bilim uzmanlığı ve doktora) çalışmasına yönelik hayvan deneyleri ve gözlemleri,

b) Eğitim amacıyla yapılacak öğrenci pratikleri ve demonstrasyonlar,

c) Bir metod öğrenilmesi ve el alıştırmaları için yapılacak testler ve çalışmalar,

MADDE 8- (1) Kurul, hayvan deneylerinin desteklenmesi konusundaki kararlarında aşağıdaki ilkelere bağlı kalır:

a) Hayvan deneyi, bilime ve/veya uygulamaya yenilik getirebilecek, insanlığın yararına bilgiler sağlayabilecek, orijinal nitelikte olmalıdır.

b) Deneyin hayvan kullanmadan uygulanabilecek bir alternatifi bulunmamalıdır.

c) Kullanılacak hayvan türü deneye uygun olmalıdır.

ç) Kullanılacak hayvan sayısı geçerli sonuçlar elde etmek için gereken en alt sınırdadır.

d) Uygulanacak deney prosedürü hayvanda mümkün olan en alt düzeyde rahatsızlık ve ağrı ortaya çıkaracak şekilde belirlenmelidir. Bunun sağlanamaması halinde mutlaka uygun sedasyon, analjezi veya anestezi girişimleri kullanılmalıdır.

e) Kronik deneylerde hayvanın yaşam koşullarının en iyi düzeyde tutulması için gereken özen gösterilmelidir.

f) Deneyin bitiminde, yaşamlarını sürdürmeleri halinde şiddetli ve kronik rahatsızlık ve ağrı ile karşı karşıya kalacak hayvanların yaşamları insancıl yöntemlerle sona erdirilmelidir (Ötanazi). Buna ilişkin yöntemler projede belirtilmelidir. Ötanazi uygulanmayacaksa deney sonrası hayvanın nasıl değerlendirileceği planlanmalıdır.

g) Hayvan deneylerini uygulayacak araştırmacıların bu konuda yeterli bilgi ve beceriye sahip olmaları gereklidir.

MADDE 9- (1) Etik Kurul'a başvurularda kişisel beyan esas olup, başvurular aşağıdaki hususları kabul etmiş sayılırlar.

a) Başvuru formlarında verdikleri bilgilerin doğruluğunu teyid etmişlerdir,

b) Etik Kurul onayı olmadan deneylere başlamayacaklarını taahhüd etmişlerdir,

c) Deney hayvanlarında yapılacak işlemleri başvuru formunda belirtilen hususlara uygun şekilde yapmayı ve Etik Kurul'un çalışmalarını izlemek istemesi durumunda laboratuvarlarını ve çalışma düzenlerini Etik Kurul üyelerine açmayı kabul etmişlerdir.

MADDE 10- (1) Kurulun deneysel çalışmalarla ilgili olarak verdiği kararlar sadece deney hayvanı kullanımı ve buna ilişkin etik ilkelerle ilgilidir. Söz konusu çalışmalarla ilgili bunun dışındaki izin ve onayların alınması araştırmacıların sorumluluğundadır.

Yürürlük

MADDE 11- (1) Bu Yönerge, Senato tarafından kabul edildiği tarihten itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 12- (1) Bu Yönerge hükümlerini Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanı yürütür.